

Et soldaterbrev fra Napoleonskrigene

Ved TORSTEN BALLE

EFTER Napoleons nederlag i Rusland 1812 måtte Danmark som hans forbundsfælle sende et korps på 10.000 mand og 2.100 ryttere til hjælp for en fransk hærafdeling under ledelse af marskal Davout, prins af Eckmühl, der skulle forsvare Nordvesttyskland og Danmarks grænse mod russiske og svenske tropper. Der stod flere kampe. I Blichers "E Bindstouw" lader han en jysk soldat fortælle om sine oplevelser i denne krig. Napoleon led igen et stort nederlag ved Leipzig i oktober 1813, og de fjendtlige tropper forsøgte at omringe det danske korps, efter at marskal Davout havde trukket den franske hærafdeling tilbage til Hamburg. Det lykkedes dog de danske at slå sig igennem ved Segeberg 10. december og derefter at gå tilbage til fæstningen Rendsborg, hvorefter freden i Kiel blev sluttet 14. januar 1814. Det brev, der gengives nedenfor, er skrevet før træningen ved Segeberg.

Brevet er adresseret til *Christian Carelsen Møller* i Todtbøl Stampemølle i Nørrejylland i Thisted amt, og afsendt af korporal Hørdum af Holst. R. R. (Holstenske Rytterregiment). Det er som andre breve fra den tid et stykke papir, som har været sammenfoldet og forseglet. I seglet læses *Jørgen Jensen Hørdum*. Brevet lyder sådan:

Gode svoger.

Efter tidens omstændighed og min tilstand kan jeg ikke forbigå, at jeg jo skal lade dig vide min tilstand og noget af min skæbne, og nyheder hvad jeg tør skrive.

Det fornemste deraf er, at den gode Gud har til denne tid sparet mit liv og begavet mig med nogenledes helbred og sundhed.

Kære svoger, forældre, søskende og venner alle! Fortænk mig ikke, at jeg har opholdt mig så længe med at skrive jer til og underrette jer om mit levned, da jeg ved vel, at I længes inderligt efter at vide det, men tiden og lejligheden har ikke tilladt mig det. I kan sikkert tro, jeg længes lige så hårdt efter at vide, hvor(dan) I lever, og hvad nyheder der kan være passeret hos jer i så lang en tid.

Jeg har begyndt på mange breve og haft nogle færdige, men i øjeblik er kommet derfra og fået andet at tænke på. Vi har marcheret fra et sted til et andet og har s.t.¹⁾ hårdelig, og mangen er blevet ødelagt og st. p.²⁾ som I vel har hørt. Deriblandt kan jeg ikke fuldtakke den gode Gud, som har ledsaget mig igennem så mangen hård kamp og strid og bevaret mit liv og skånet mig for stymperdom, som er vederfaret nogle af mine kammerater. Christen, Hvidbjerg Mølle, er død på sin sotteseng i Altona, Mikkel Skyum og Christen Nors er blevet hårdt bleseret. Jeg har i lang tid ikke hørt fra dem, men jeg tror nok de lever.

P. N., nemlig Niels Rytters søn i Skyum er skudt til døde. Fra din broder har jeg hørt. Han har en lang tid ligget og skal ligge endnu i Oldeslohe og skal leve meget godt. Du bliver bedt på det kærligste at hilse Peder

Christensens moder i Skyum og venner alle. Han har en lang tid ligget her i Lybeck, men i dag rejste han til Rensborg med dekort. Han har helbred og slider tiden som mig og andre. I lige måde hilses I allesammen fra P. C. Hørsted. Han skriver i dette øjeblik til sin broder. Skulle det være tilfældet, at brevet skulle gå fejl, da ligger han ved mig i Lübeck, og vi har været tilsammen hele tiden i st.³⁾ - Han er for nærværende tid ved legemlig helbred og sundhed og slider tiden, det bedste han kan.

Ellers, hvad vi har lidt og gennemgået er langt mere end jeg nogensinde med pennen kan skrive. Er det derimod Guds vilje, at vi engang skal tales mundtlig, vil jeg fortælle dig noget derom. Vores skæbne og vores ommarcheren og bataljer, vi har holdt, er ubeskrivelig, og om fremmede potentater og krigere ved jeg ikke meget, og det samme tør jeg ikke skrive.

Vi har siden juli måned ikke været i vores eget land. Altså kan du vel tænke, at jeg ikke har kunnet skrive, da jeg ikke har vidst, hvor jeg blev af, om jeg levede én dag eller fle re. Jeg har mangen gang haft mere at skrive end nu, men har ikke kunnet fuldført det.

Gode svoger, dig beder jeg, du skriver mig til så snart som muligt, da jeg længes inderlig efter at vide jeres omstændigheder, og for alle ting beder jeg, du hilser mine forældre og venner alle, at de ikke bærer nogen sorg eller bekymring for mig, da jeg lever alle tider fornøjet og ved et frit mod, og lader hver dag (være) sin egen plage. Jeg går lige så fornøjet i strid, som jeg lægger mig i min seng i fred og ingen fare, da jeg har det forsæt: Hvor jeg skal dø, skal jeg dø. Hvor jeg skal ligge, skal jeg ligge. Hvorledes min skæbne er, må jeg tage dette.

For denne gang tør jeg ikke skrive mere. Altså afbryder jeg med alle de venligste og kærligste hilsener, der kan tænkes, til mine forældre og søskende, slægt og venner alle, men først og sidst er du hilset af mig. Hvilket jeg henlever din hulde svoger til min død.

Lübeck, den 25. november 1813.

J. J. Hørdum.

P.S. Skriv mig endelig til med det allerførste for at underrette mig om, hvad nyheder der er passeret hos jer, for nemmelig om der er nogle af vores venner døde, gift eller bortflyttet, kort sagt, alt hvad du ved, jeg kan have r af at vide. Skulle det ikke vides hjemme at mine kammerater er døde og sårede, da sig det ikke, da jeg er ikke for at gøre nogen sorg. Når du skriver, da adresserer du brevet til Lübeck med F. P.⁴⁾

Det er dårligt skrevet og er ikke at vise frem for nogen men jeg tænker vel, du kan læse det.

Grüsse geschrieben in Eile, schreibe mir bald wieder zu und vergess mir nicht. Adieu lebe wohl.

¹ s. t. - tridt.

² s. t. - stridt.

³ s. t. - strid.

⁴ F. P. - Feltpost.

Noter:

Nogle ord er forkortet, vist på grund af, at visse ting ikke måtte nævnes, hvad brevsriveren også antyder, således:

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Mors 1971, side 104-107).